Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2016-08-17

LS 2015-1238

Landstingsstyrelsen

Motion 2015:32 av Gunilla Roxby Cromvall (V) och Anna Sehlin (V) om att utreda kollektivtrafikkörfält på Essingeleden

Föredragande landstingsråd: Kristoffer Tamsons

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby Cromvall (V) och Anna Sehlin (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion om att utreda kollektivtrafikkörfält på Essingeleden.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Frågan om kollektivtrafikkörfält på Essingeleden är inte ny och det har genomförts studier och utredningar om busstrafik och kollektivtrafikkörfält på Essingeleden.

I sitt tjänsteutlåtande 26 juni 2016 beskriver Landstingsstyrelsens förvaltning att de utredningar som genomförts av Trafikförvaltningen och av Trafikverket båda konstaterara att kollektivtrafikkörfält i nuläget skulle resultera i ett mycket olönsamt utfall för samhällsekonomin. Bland annat konstaterar Trafikverket att nyttoförlusten i form av ökad restid för vägtrafiken skulle uppgå till närmare 800 miljoner kronor.

Den samlade bedömningen är att kollektivtrafikkörfält på Essingeleden i dagens läge inte skulle leda till varken en samlat förbättrad restidsnytta för de människor som trafikerar Essingeleden, eller positiv samhällsekonomisk nytta för Stockholmsregionen.

En välfungerande, robust och snabb busstrafik är avgörande för att kollektivtrafiken ska vara attraktiv och komma länets invånare till del. I samband med öppnandet av Förbifart Stockholm så kommer trafikmönster och behov av vägutrymme att förändras och det är möjligt att frågan då skulle kunna återaktualiseras.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 28 juni 2016
Motion 2015:32
Trafiknämndens protokoll den 31 maj 2016 med V-ledamotens skriftliga reservation och MP- och SD-ledamöternas särskilda uttalanden
Trafiknämndens tjänsteutlåtande den 25 april 2016

Torbjörn Rosdahl

Kristoffer Tamsons

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-06-28

LS 2015-1238

Handläggare:
Anna Prestjan

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -07- 12
Dnr LS 2015-1238
Rotel III

Landstingsstyrelsen

Motion 2015:32 av Gunilla Roxby Cromvall (V) och Anna Sehlin (V) om att utreda kollektivtrafikkörfält på Essingeleden

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby Cromvall (V) och Anna Sehlin (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion om att utreda kollektivtrafikkörfält på Essingeleden.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 28 juni 2016
Motion 2015:32
Trafiknämndens protokoll den 31 maj 2016 med V-ledamotens skriftliga reservation och MP- och SD-ledamöternas särskilda uttalanden
Trafiknämndens tjänsteutlåtande den 25 april 2016

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Gunilla Roxby Cromvall (V) och Anna Sehlin (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion om att utreda kollektivtrafikkörfält på Essingeleden. I motionen föreslås att landstingsfullmäktige beslutar om en sådan utredning.

Utredningar om kollektivtrafikfält på Essingeleden har genomförts av Trafikförvaltningen 2012 och av Trafikverket 2015. Den sammantagna bilden är att den uppskattade nyttoförlusten är mycket större än den uppskattade nyttan. Förvaltningen föreslår att motionen ska anses vara besvarad.

Bakgrund
Gunilla Roxby Cromvall (V) och Anna Sehlin (V) föreslår i en motion att landstingsfullmäktige beslutar att en utredning om kollektivtrafikfält på Essingeleden ska tillsättas. I och med att trängelskatt från och med den 1 januari 2016 har införts på Essingeleden, finns det utrymme att införa en sådan förändring av gatu- och vägutrymme, menar motionärerna.

Trafiknämnden har yttrat sig i ärendet.

Överväganden
Det har gjorts två utredningar om busstrafik och kollektivtrafikkörfält på Essingeleden, en av trafikförvaltningen år 2012 och en av Trafikverket år 2015. Utredningarna kompletterar varandra och visar sammantaget på att kollektivtrafikkörfält på Essingeleden i nuläget är mycket olönsamt ur samhällsekonomisk synvinkel.

Trafikförvaltningens utredning *Busstrafik på Essingeleden* (2012) redovisar nyttor och kostnader för ny busstrafik på Essingeleden år 2030, utifrån antagandet att Förbifart Stockholm vid den tidpunkten är färdig. Utredningen skattar nyttan av potentiell busstrafik på Essingeleden år 2030 till 73 miljoner kronor per år, beräknat på en potential för resande med busstrafik via Essingeleden till cirka 30 000 resenärer per dygn.

I den senare utredningen från Trafikverket om kollektivtrafik på Essingeleden (2015) skattas nyttoförlusten i form av total ökad restid för vägtrafiken till 800 miljoner kronor. Om man tänker sig att ett kollektivtrafikfält skulle minska bussresenärernas restid med tio minuter, är Trafikverkets analys att det måste finnas cirka 60 000 resenärer per dygn för att väga upp den ökade restiden för övriga resenärer. Även om trafikförvaltningen inte har utrett busstrafikens kapacitet på Essingeleden i dagsläget, är det sannolikt att nyttan med ett kollektivtrafikkörfält inte kan möta den nyttoförlust som Trafikverket har beräknat.

Trafikförvaltningen föreslår att förvaltningen i nuläget inte gör någon egen utredning kring kollektivtrafikkörfält, men anser däremot att frågan bör studeras vidare i samverkan mellan trafikförvaltningen, Trafikverket och berörda kommuner inför öppnandet av Förbifart Stockholm.

Mot bakgrund av tidigare utredningar och trafikförvaltningens sammantagna bedömning utifrån dessa anser landstingsstyrelsens förvaltning att motionen ska anses vara besvarad.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende. Miljöaspekterna är dock av betydelse i en eventuell framtida utredning av kollektivtrafikkörfält på Essingeleden.

Anne Rundquist
Tf. landstingsdirektör

Stockholms läns landsting

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -10- 20
Dnr LS 2015-1238

2015:32

Stockholms läns landsting
2015-10-20

Motion av Gunilla Roxby Cromvall (v) och Anna Sehlin (v) om att utreda kollektivtrafikkörfält på Essingelden

Den 1 januari 2016 utökas och förändras trängselskatterna i Stockholm. Det är på tiden. Sedan trängselskatterna i infördes på prov år 2006 och permanent år 2007 har i stort sett bara små justeringar skett. Nu har riksdagen på regeringens förslag (SkU24) beslutat att höja trängselskatten i Stockholms innerstad. Dessutom införs trängselskatt på Essingeleden. Syftet är att förbättra miljön och möjligheterna att ta sig fram i Stockholm. Pengarna ska användas till att bygga ut tunnelbanan i Stockholms län. Höjningen innebär att den högsta nivån blir 35 kronor i stället för 20 kronor. Under lågtrafik mitt på dagen blir skatten 11 kronor. För Essingeleden blir trängselskatten 30 kronor som högst och 11 kronor som lägst. Taket för maximal trängselskatt för ett dygn höjs från 60 till 105 kronor.

När trängselskatterna infördes 2006 minskade trafiken med 20 % i tullsnitten. Den minskningen har ätits upp av ökad biltrafik sedan dess. Trots trängselskatter är trafiksituationen i Stockholms innerstad och de större infartsvägarna mycket ansträngd. Bussarna har dålig framkomlighet, yrkestrafiken kommer inte fram i tid, det är svårt att planera sin resa och köerna leder till onödiga utsläpp med hälso- och klimatpåverkan som följd. När nu trängselskatterna höjs och trängselskatt även införs på Essingeleden finns äntligen utrymme för att införa förändringar i dispositionen av gata- och vägutrymme som inte är möjliga idag. Vår prioritering är tydlig, vi vill öka andelen som reser kollektivt och stödjer fördubblingsmålet. För att fler ska kunna och vilja resa kollektivt måste bussarna komma fram, snabbt, säkert och i tid. För det behövs busskörfält, signalprioritering och ett väg- och gatuutrymme som möjliggör bra framkomlighet för bussar. Det behövs också direktbussar mellan bostäder och arbetsplatser för att undvika tidsödande byten. Essingelden är idag helt utan busskörfält, men samtidigt en viktig länk för direktbussar. Vi vill snarast se

en utredning hur kollektivtrafikkörfält kan införas på Essingeleden när leden omfattas av trängselskatt januari 2016.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

Att en utredning om kollektivtrafikkörfält på Essingeleden tas fram snarast

Gunilla Roxby Cromvall (v)

Anna Sehlin (v)

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

PROTOKOLLSUTDRAG

Nr 4/2016

Sammanträdesdatum
2016-05-31

Datum för justering: 2016-05-31

Datum för anslag: 2016-06-02

Kristoffer Tamsons (M)
Talla Alkurdi (S)

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -06- 01
Dnr LS 2015-1238

---

§ 80

Yttrande över motion 2015:32 (V) om att utreda kollektivtrafikkörfält på Essingeleden
(TN 2015-1468)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 25 april 2016 från förvaltningschefen.

I ärendet yttrade sig Anna Sehlin (V), Kristoffer Tamsons (M).

YRKANDEN

1) Bifall till förvaltningschefens förslag till beslut
2) Bifall till V-ledamotens förslag till beslut att motionen ska bifallas, bilaga 11.

Ordföranden ställde proposition om yrkandena och fann att trafiknämnden bifallit förvaltningschefens förslag till beslut.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att till landstingsstyrelsens förvaltning översända förvaltningschefens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

UTTALANDEN

MP-ledamöterna lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 12.
SD-ledamoten lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 13.

RESERVATION

V-ledamoten reserverade sig mot beslutet.

Vid protokollet

Exp. LSF

Daniela Eriksson

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

VÄNSTERPARTIET

FÖRSLAG TILL BESLUT

2016-05-31
Ärende nr 14 (TN 2015-1468)

Yttrande över motion 2015:32 av Gunilla Roxby Cromvall (V) och Anna Sehlin (V) om att utreda kollektivtrafikkörfält på Essingelden.

Vänsterpartiet tackar för svaret men konstaterar att trafikförvaltningen inte har någon utredning att tillgå i frågan om kollektivtrafikkörfält på Essingeleden. Den översiktliga bedömning som Trafikverket gjorde 2015 av kollektivtrafikkörfält på Essingeleden behöver aktualiseras då Essingeleden från 11 januari 2016 har trängselskatt och förutsättningarna och möjligheterna för införande av kollektivtrafikkörfält på Essingeleden har försändrats.

Trafiknämnden föreslås besluta

att *bifalla motionen*

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden
TN 2015-1468

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

SÄRSKILT UTTALANDE

2016-05-31
Ärende nr 14

Motion 2015:32 (V) om att utreda kollektivtrafikkörfält på Essingeleden

Miljöpartiet välkomnar att fler partier ser behovet av kollektivtrafikkörfält på Essingeleden. Det är en fråga som Miljöpartiet drivit länge, och kommer fortsätta att driva. Idag har vi dessutom alltmer solida underlag för att biltrafiken i städerna måste minska om klimatmålen och framkomlighetsmålen ska vara möjliga att nå. Bättre framkomlighet för kollektivtrafiken är en självklar del av lösningen för att detta ska bli möjligt.

Stockholms läns landsting

SVERIGEDEMOKRATERNA **Särskilt uttalande**

Trafiknämnden 2016-05-31

Angående punkt 14, Yttrande över motion 2015:32 av Gunilla Roxby Cromwall (V) och Anna Sehlin (V) om att utreda kollektivtrafikkörfält på Essingeleden

Sverigedemokraterna vill komplettera förvaltningens tjänsteutlåtande. Längs delar av Essingeleden, mellan Gröndal och Stora Essingen, finns redan idag särskilda körfält enkom avsedda för kollektivtrafik. Vid annan planering än att endast upplåta dessa körfält till spårvagn (Tvärbanan) hade betydligt större flexibilitet och kollektivtrafiknytta kunnat göras, till glädje och gagn för samhälle, resenärer och miljö.

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-04-25

Ärende/Dok. id.
TN 2015-1468

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Handläggare
Jens Plambeck
08-686 1651
jens.plambeck@sll.se

Trafiknämnden
2016-05-31, punkt 14

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -06- 01
Dnr LS 2015-1238

Yttrande över motion 2015:32 av Gunilla Roxby Cromvall (V) och Anna Sehlin (V) om att utreda kollektivtrafikkörfält på Essingeleden

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsens förvaltning har i remiss den 28 oktober 2015 begärt att trafiknämnden yttrar sig över en motion av Gunilla Roxby Cromvall (V) och Anna Sehlin (V) om att utreda möjligheten att införa kollektivtrafikkörfält på Essingeleden.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 25 april 2016
Förvaltningschefens tjänsteutlåtande 7 juli 2015.
Förvaltningschefens tjänsteutlåtande 2 april 2015.
Höjd trängselskatt i Stockholm, effekter och åtgärder för kollektivtrafiken (SL 2014-1693).
Trafikverkets rapport "Kollektivtrafikkörfält på Essingeleden- En översiktlig bedömning av hur trängsel och restider skulle förändras" (2015-06-15). Utförd av WSP.
SL:s rapport "Busstrafik på Essingeleden- Trafikanalys av enskilda busslinjer via Essingeleden samt analys av ett möjligt trafikupplägg (2012-03-23)". Utförd av ÅF.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att till landstingsstyrelsens förvaltning översända förvaltningschefens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera paragrafen.

Förvaltningens förslag till yttrande

Trafikverket genomförde under 2015 en översiktlig utredning om kollektivtrafikkörfält på Essingeleden "Kollektivtrafikkörfält på Essingeleden- En översiktlig bedömning av hur trängsel och restider skulle förändras". Det område där effekter av åtgärden studerades var Stockholm, Solna, Sundbyberg och delar av Huddinge och Nacka. Utredningen visar att de totala restiderna för vägtrafiken bedöms öka inom området med cirka 5 procent under förmiddagens maxtimme medan tiden i kö ökar med 25 procent. Detta betraktas som en mycket stor ökning. En försiktig överslagsberäkning visar att den ökade restiden värderas till ca 3,5 mnkr per dygn och ca 800 mnkr per år.

Trafikverkets beräkningar omfattar inte kollektivtrafikresenärer och det har inte heller gjorts någon analys av i vilka områden busstrafiken påverkas mest. I rapporten nämns dock att busstrafiken bedöms drabbas av köer i framför allt i Huddinge, Botkyrka, Bromma, Sundbyberg och Solna. Innerstaden bör även påverkas, både under för- och eftermiddag, eftersom ett kollektivtrafikkörfält på Essingeleden bedöms öka trafiken i innerstaden.

Vad gäller busstrafikens nyttosida har Trafikverket gjort följande antagande. Om restiden för bussresenärer på Essingeleden antas minska med 10 minuter per resa, måste det finnas ca 60 000 bussresenärer per dygn för att väga upp den ökade restiden för övriga vägtrafikanter.

Trafikförvaltningen har inte utrett busstrafik på Essingeleden för nuläget men gjorde år 2012 (då SL) en utredning om busstrafik på Essingeleden för år 2030. I utredningen "Busstrafik på Essingeleden" redovisas nyttor och kostnader för ny busstrafik på Essingeleden år 2030. I analyserna har "Förbifart Stockholm" antagits vara utbyggd.

Trafikförvaltningens rapport redovisar en potential för resande med busstrafik via Essingeleden på ca 30 000 resenärer per dag och en ungefärlig minskning av den kollektiva reseuppoffringen på ca 1800 timmar per dag vilket motsvarar en nytta på 73 mnkr per år. Restidsförluster för bilister studerades inte.

Trafikförvaltningen kan inte bedöma om nyttan som erhålls om ett busskörfält inrättas i närtid skulle bli större än 73 mnkr, d.v.s. den nytta som har beräknats för år 2030. Sannolikt kommer dock nyttan inte i närheten av den nyttoförlust på ca 800 mnkr per år som bilisterna bedöms drabbas av enligt Trafikverkets

beräkningar. Detta innebär att åtgärden bedöms vara mycket olönsam ur samhällsekonomisk synvinkel.

Mot bakgrund av de redovisade resultaten ovan samt Trafikverkets bedömning och ställningstagande föreslår trafikförvaltningen att det, i detta skede, inte görs någon egen utredning av förvaltningen om busskörfält på Essingeleden.

Trafikförvaltningen anser däremot att frågan om inrättande av ett busskörfält, i samband med att förbifart Stockholm är utbyggd, bör studeras vidare i samarbete mellan trafikförvaltningen, Trafikverket och berörda kommuner så att beslutsunderlag finns framtaget i god tid innan Förbifarten öppnar.

Caroline Ottosson
Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling